

מימים ראשוניים בארץ ישראל:

"בית דורשי אמת" ברחוב הנביאים בירושלים: מחבשרי ה"קהילה המשיחית הישראלית"

שינויים בצוות ובמדיניות המיסיון דעכה שם הפעילות בקרב היהודים, והמקום שימש למגורים של סטודנטים ואורחים, ולאחסון. ספרים רבים שהיו בספרייה הועברו בעיקר לשני מקומות: לכנסייה הראשית ברחוב הנביאים 55 ולכנסיית המיסיון בבאר שבע.

כאמור, בשנת 1970 הפך המתחם מאמריקני לישראלי. למקום הגיעה קבוצת יהודים משיחיים, שרובם אימצו את האמונה בישוע עוד לפני שעלו לארץ. הם הדגישו את זהותם הלאומית כיהודים וכישראלים. למעשה, כבר בשנת 1958 נרשמה הקבוצה, בהנהגת זאב קופסמן ואשתו איווט, כאגודה עותמאנית בשם "הקהילה המשיחית הישראלית" – קהילת ירושלים. הם קבעו את מעונם תחילה ברחוב הנביאים 38 ואחר כך ברחוב אגרון. בשלב מסוים הם נאלצו לנטוש את בית הקהילה ברחוב אגרון, ומצאו לעצמם מקום חדש ב"בית דורשי אמת", שהיה פנוי. בשנת 1971 העביר המיסיון את כל המתחם לבעלותה המלאה של "הקהילה המשיחית הישראלית".

"הקהילה המשיחית הישראלית" מונה עתה כחמישים חברים קבועים, ורואה את עצמה כתחיה של קהילת ירושלים הראשונה של יהודים חסידי ישוע (מלפני אלפיים שנה), כשם שהציונות חזרה לשורשים ולמקורות שקדמו לגלות ישראל. מלכתחילה לא החשיבה הקהילה את עצמה כקבוצת מחתרת, ואסיפותיה פתוחות בפני כל דיכפין.

בשנת 1985 נעשו שיפוצים יסודיים באתר, תוך הקפדה על שימור המראה החיצוני ההיסטורי של המקום. למבנה התווספה קומת יציע באולם האסיפות, סמוך לרחוב הנביאים. זוהי גלריה מעץ, והיא בדרך כלל משמשת את אורחי הקהילה. נערכו שיפוצים גם מאחורי בית התפילה, בבניין העותמאני המקורי, והמקום משמש היום למפגשים חברתיים בתום האסיפות. בחג הפסח, למשל, עורכים שם חברי הקהילה סדר פסח משיחי, המנוהל על פי הגדה משיחית מיוחדת שחוברת בקהילה.

בעבר נקרא המקום בשמות שונים: "משכן הפח", "בית דורשי אמת", "בית האוונגליון" ו"בית ספר תנ"כי". היום רוב השמות האלה כבר נשכחו. □

סופר אודות "משכן הפח" ש"בְּחֹרֶף, כשגשם זלעפות יורד בירושלים, קשה לקיים אסיפות במבנה הברזל. הפחים מכל העברים משמיעים רעש טורדני. בשעת סופה כל הבניין רועד". אולם במיוחד בחורף ביקרו רבים בבניין האבן הפנימי, בזכות החימום הקבוע שסופק שם חינם. רבים באו בסתר ונשארו אלמונים. בסופו של דבר, רק בודדים מהיהודים שביקרו ב"בית דורשי אמת" נטבלו והצטרפו לשורות הכנסייה.

בשנת 1913 הועתקו רוב הפעילויות מ"משכן הפח" למבנה כנסייתי חדש ורחב ממדים שהוקם ברחוב הנביאים 55, סמוך לבית החולים האנגליקני. "משכן הפח" והבניין שמאחוריו החלו לשמש כמרכז עיקרי להפצת הברית

החדשה בקרב היהודים. אולם רק עם התבססות המנדט הבריטי בירושלים התרחבה במקום עבודת המיסיון בקרב היהודים. חלק מפעילות זו נערכה במבנה האבן הפנימי שעומד באתר והוסב לספרייה ולאולם קריאה. לעיתים גם נערכו שם הרצאות פתוחות לציבור. נוסף על כתיב הקודש בשפות שונות, נמצאו בספרייה גם ספרי היסטוריה, גאוגרפיה וארכאולוגיה, וכן כתיב עת בענייני יהדות ונצרות. אוסף נדיר בספרייה כלל ספרות שנכתבה בידי יהודים חסידי ישוע בעולם. רעידת האדמה שהתחוללה בשנת 1927 גרמה נזקים ליסודות של "משכן הפח", אך רק בשנות הארבעים נבנה במקומו בניין אבן חדש ומסיבי. במלחמת השחרור ספג המתחם כמה פגיעות ישירות ונגרם נזק לשני המבנים. חלק מהספרים ניזוקו. למרות זאת, בשנים הראשונות לאחר קום המדינה עוד נערכו במקום פעילויות בהדרכת חיים יוסף חיימוף (בר-דוד). אולם עקב

גרשון נראל

מאז שנת 1970 שוכנת "הקהילה המשיחית הישראלית" ברחוב הנביאים 56 בירושלים, פינת רחוב אתיופיה מול רחוב הרב קוק. מה קדם לכך? במשך כשבעים שנה (1904-1970) היה המקום בבעלות המיסיון האמריקני, שנקרא "האגודה המשיחית והשליחית" (The Christian and Missionary Alliance), שפעילותו בירושלים החלה בשנת 1890.

לפני שהגיעו המיסיונרים למקום כבר היה שם מבנה אבן, וכל המתחם היה שייך למשפחת קריקוריאן הארמנית. האמריקנים הוסיפו סמוך לרחוב עוד בניין חד-קומתי קטן ופשוט. הבניין

היה עשוי מסגרת עץ, וצופה מכל עבריו בלוחות של פח גלי מגולוון. הבניין נחנך בחג הפסחא של שנת 1904, ומאז דבק בו הכינוי "משכן הפח" (Tin Tabernacle). אולם השם הרשמי של המקום היה "בית דורשי אמת" (House of Seekers After Truth), ובתקופת המנדט אף הוצב מעל השער ברחוב הנביאים שלט בולט, ועליו שם זה בעברית ובאנגלית.

היה זה בניין המתכת היחיד ברחוב, והוא הזדקר ומשך תשומת לב רבה בין בתי האבן היוקרתיים האחרים ברחוב, שנודע גם כרחוב הקונסוליות ורחוב המיסיונים. היו אף שתיארו את "משכן הפח" המיושן כ"בעל חזות מפלצתית". עד מלחמת העולם הראשונה השתמשו בבניין שלוש קבוצות וערכו בו את אסיפותיהן: צליינים מחו"ל, ערבים מקומיים ויהודים שהתעניינו בנושאים רוחניים. אלפי עלונים בענייני אמונה חולקו שם חינם אין כסף.

© 2001. כל הזכויות שמורות לגרשון נראל. אין להעתיק מאמר זה או חלקים ממנו ללא רשות בכתב מהמחבר.